UPSEERILIITTO RY
Laivastokatu 1b
00160 Helsinki

LAUSUNTO

Dnro 87/2021/Da

15.11.2021

Eduskunnan puolustusvaliokunta

LAUSUNTO PUOLUSTUSSELONTEOSTA

Puolustusselonteon tarkoituksena on varmistaa sotilaallisen maanpuolustuksen pitkäjänteinen kehittäminen. Selonteon kohdassa 4.6.2 käsitellään henkilöstöä, mutta siinä on jätetty käsittelemättä keskeisin ongelmakohta, työsuojelu. Henkilöstön työaikasuojeluun liittyvään kehittämistarpeeseen liittyen kirjaukset koskettavat vain työaikajohtamista ja sopimusteitse tehtäviä kehittämistoimia.

Työaikasuojelun ongelman ratkaisemiseksi tarvitaan työaikalain uudistus. Tästä ei kuitenkaan ole mainintaa puolustusselonteossa. Upseeriliitto on pyrkinyt neuvottelemaan puolustusministeriön kanssa lakiuudistuksesta kaksi kertaa, mutta ministeriössä ei ole nähty mahdollisuutta ratkaista asiaa neuvotteluteitse, syynä kustannukset.

Työaikasuojeluun liittyy olennaisesti myös työstä palautuminen. Upseeriliiton jäsenkyselyn mukaan työssä jaksaminen on huonontunut 42 prosentilla kyselyyn vastanneista upseereista. Erityisen huolestuttavaa on heikko palautuminen sotilaallisesta harjoituksesta ja meripalvelusta.

Puolustusvoimauudistukseen liittyen 2015 laadittu henkilöstöstrategia on vanhentunut. Henkilöstölle ei ole laadittu omaa kehittämisohjelmaa osaamisen laadun varmistamiseksi. Puolustusvoimien henkilöstön osaaminen on nostettava yhdeksi puolustuksen suorituskyvyn strategiseksi osa-alueeksi.

Puolustuselontekoon on kirjattu tarvittavan henkilöstön määrän lisäämisestä vuosikymmenen loppuun mennessä. Siinä mainitaan 500 henkilötyövuoden lisätarve, mutta jo nyt upseerien kokoonpanon määrässä on 300:n vaje. Selonteossa ei oteta kantaa henkilötyövuosien jakautumiseen henkilöstöryhmittäin ja osaamisalueittain.

On tärkeää, että henkilöstön määrä ja laatu selvitetään tarpeiden lähtökohdista. Kehittäminen on välttämätön osa selontekoa. Nyt on selvitettävä myös mahdolliset henkilöstörakenteeseen tarvittavat muutokset.

Henkilöstö suorituskykynä tarvitsee oman kehittämisohjelman, jolla varmistetaan henkilöstöstrategian toteuttaminen selontekokaudella. Kehittämisohjelman etenemistä tulisi seurata myös parlamentaarisesti.

Upseeriliiton esitykset:

Valtion tulo- ja menoarvioon on lisättävä Puolustusvoimien työaikalain uudistamisen vaatima noin 16 miljoonan euron kustannus.

Kriisinhallinnan palkkaus vaatii edelleen kehittämistä. Tänä vuonna tehdyt kriisinhallinnan palkkauksen kehittämistoimet eivät kohdistuneet niihin tehtäviin, joissa on suurin rekrytointiongelma. Ylempiin tehtäviin tarvitaan palkkauksen tarkistaminen, jotta tehtävät houkuttelevat aktiiviupseereita.

Puolustusselonteossa mainitun 500 henkilötyövuoden lisätarve vaatii tarkentamista. Tässä työssä on huomioitava myös reserviläisten roolin kasvaminen ja osaamisen hyödyntäminen paikallispuolustuskonseptissa. Reserviupseerien kouluttaminen vaativiin sodan ajan tehtäviin tarvitsee kouluttajiksi kokeneita upseereita. Puolustusvoimien osaaminen edellyttää selontekokauden kattavaa henkilöstön kehittämisohjelmaa sekä puolustusselontekoon perustuvaa henkilöstöstrategiaa.

Puheenjohtaja Ville Viita

Edunvalvontapäällikkö Mika Ylönen